

ISSN 2310-3353

«А. БАЙТҰРСЫНОВ
АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ ӨңІРЛІК
УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

ҚМПИ ЖАРШЫСЫ

ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛ
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

№ 4

2022

Список литературы

1. Закон Республики Казахстан «О статусе педагога» от 27 декабря 2019 года №293-VI ЗРК.
2. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 24 апреля 2020 года №160 «Об утверждении правил организации наставничества и требований к педагогам, осуществляющим наставничество».
3. Барыбина И.А. Организация наставничества в школе / И.А. Барыбина // Справ. педагога-психолога. Школа. – 2012. – №7. – 67 с.
4. Зарина Г.Д. Адаптация молодого специалиста / Г.Д. Зарина // Директор шк. – 2009. – №2. – 84 с.
5. Круглова И.В. Значение наставничества в профессиональном становлении молодого специалиста // Подготовка и повышение квалификации педагогических и управленческих кадров: Сборник научных трудов. Серия: Наука – образованию. Вып. 2 / Под ред. проф. В.П. Симонова. – М.: Изд-во Междунар. педагогич. академия, 2005.

Материал поступил в редакцию: 10.10.2022

ТЕМИРОВА, Н.В., ӨТЕГЕНОВА, Б.М.

ТӘЛІМГЕРЛІК КӘСІБИ ФОРМА РЕТІНДЕ ПЕДАГОГТАРДЫ СҮЙЕМЕЛДЕУ

Бұл мақалада білім беру үдерісіндегі тәлімгерліктің анықтамасы және тәлімгерлікті жас мұғалімнің кәсіби дамуын әдістемелік қолдаудың тиімді формасы ретінде сипаттау берілген. Тәлімгерліктің мақсаты педагогтардың кәсіби дамуын сүйемелдей отырып, дербестік дәрежесін арттырудың негізгі бағдары ретінде айқындалған. Мақалада тәлімгерліктің кәсіби бейімделу әдісі ретіндегі негізгі артықшылықтары, тәлімгерліктің кезеңдері мен түрлері, сүйемелдеудің басым нысандары және жас педагогтармен өзара іс-қимыл анықталған.

Түйінді сөздер: *тәлімгерлік, кәсіби даму, әдістемелік сүйемелдеу, кәсіби бейімделу, сүйемелдеудің инновациялық нысандары және педагогтармен өзара іс-қимыл.*

TEMIROVA, N.V., UTEGENOVA, B.M.

MENTORING AS A FORM OF PROFESSIONAL ACCOMPANYING TEACHERS

This article defines mentoring in the educational process and characterizes mentoring as an effective form of methodological support for the professional development of a young teacher. The goal of mentoring is defined as a key guideline in increasing the degree of independence, accompanied by the professional development of teachers. The article highlights the main advantages of mentoring as a method of professional adaptation, defines the stages and types of mentoring, priority forms of support and interaction with young teachers.

Key words: *mentoring, professional development, methodological support, professional adaptation, innovative forms of support and interaction with teachers.*

ӘОЖ 930.24

Тулбаев, Б.А.

*ҚР ҰҚК Академиясының
ҒПМ 2-курс магистранты,
Алматы қ., Қазақстан*

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ НЕМІС ДИАСПОРАСЫНЫҢ ТАРИХЫ МЕН БҮГІНГІ ЖАҒДАЙЫ

Түйін

Полиэтникалық Қазақстан үшін тиімді ұлтаралық саясат әлеуметтік-саяси, экономикалық тұтастық пен қоғамдық келісімді қолдаудың маңызды құралы екендігі аян. Белгілі бір елде қоныстанған диаспора дами келе сол қоғамдағы саяси-экономикалық процесстердің субъектісіне айналып, ұлтаралық және халықаралық қатынастар жүйесінде халықтарды

байланыстыру функциясын атқарады. Еліміздің аумағында тату тұрып жатқан 140 этностың қатарындағы неміс диаспорасының да аталмыштай қызметке қосар үлесі зор.

***Кілт сөздер:** көпұлтты Қазақстан, неміс диаспорасы, ұлтаралық келісім, ұлтаралық саясат, этнос, депортация, екіжақты қарым-қатынас.*

1 Кіріспе

Қазақстан Республикасы тәуелсіздікке қол жеткізген сәттен бастап, өзін демократиялы, зайырлы мемлекет деп жариялады. «Қазақстан-2050» Стратегиясында «азаматтық татулық пен ұлтаралық келісім – біздің басты құндылығымыз» екендігі айқындалды [1]. Көпұлтты еліміздегі татулық пен келісім, мәдениеттер мен діндердің үндесуі әлемдік эталон ретінде танылды.

Көпұлтты Қазақстан үшін тиімді ұлтаралық саясат әлеуметтік-саяси, экономикалық тұтастық пен қоғамдық келісімді қолдаудың маңызды құралы болып табылады. Мұндай саясатты жүргізу елдегі көптеген ұлт өкілдерінің өмірін толық және нақты зерделеусіз мүмкін емес [2]. Белгілі бір елде қоныстанған диаспора дами келе сол қоғамдағы саяси-экономикалық процесстердің субъектісіне айналып, ұлтаралық және халықаралық қатынастар жүйесінде халықтарды байланыстыру функциясын атқарады.

Бүгінгі таңда республикамызда 140 этнос пен 17 конфессияның өкілдері бейбіт жағдайда өмір сүріп жатыр. Десек те, тәуелсіз еліміздің аумағында тұрып жатқан әрбір этностың Қазақстанға келіп қоныстануы да бірқатар ерекшеліктерге ие құбылыс.

2 Материалдар және әдістер

Немістердің Қазақстан аумағына ауқымды қоныстануы Екінші дүниежүзілік соғысының басталуына тікелей байланысты болды. Әр түрлі халықтармен бірге сол кезде Еділ бойындағы немістердің АССР аумағында және бұрынғы КСРО-ның басқа аудандарында тұрған немістер қуғын-сүргінге және депортацияға ұшырады. 1939 жылғы халық санағының деректеріне сәйкес КСРО-да 1 427 222 неміс болған, оның ішінде РСФСР-де 700 231 адам, Украин КСР-де-392 458, Беларусь КСР-де-8448, Әзірбайжан КСР-де-23 133, Қырғызстанда-8426, Грузияда-20 527, Арменияда-433, Қазақстанда-92 мың адам [3, 193 б.].

Соғыстың басталуымен кеңестік немістер, бұрынғы КСРО-ның басқа халықтары сияқты, неміс фашизмімен күресуге көтерілді. Атап айтқанда, сол кезде Еділ бойындағы немістер АССР тұрғындарынан соғысқа қатысуға 2500 өтініш келіп түсті. Майданға ерікті түрде жіберілген 8000 неміс халық милициясына кірді. Кейіннен олардың көпшілігі айтарлықтай мемлекеттік марапаттарға ие болды, бірақ олардың көпшілігі, тіпті ерлік жасаған кезде де, лайықты даңқтың көлеңкесінде немесе мүлдем елеусіз қалды. Жаудың жылдам алға жылжуы, экономикалық және әлеуметтік жағдайдың нашарлауы, бұрын – сонды болмаған соғыстың болашақ перспективаларының толық түсініксіздігі-осының бәрі және басқа да көптеген сәтсіздіктер Сталин мен оның қоршаған ортасының Еділ бойындағы неміс халқына деген көзқарасын анықтады.

1941 жылдың 28 тамызында КСРО Жоғарғы Кеңесі Президиумының № 21-160 «Еділ аймағында тұратын немістерді көшіру туралы» Жарлығы жарияланды.

Оның мәтініне сәйкес, «әскери билік алған сенімді мәліметтер бойынша, Еділ аймағында тұратын неміс халқы арасында, мыңдаған және ондаған мың диверсанттар мен тыңшылар бар, олар Германиядан келген пәрмен бойынша Еділ бойындағы немістер тұратын аудандарда жарылыс жасауы керек» [3, 194 б.]. Осы жайтты басшылыққа ала отырып, КСРО басшылығы Еділ бойында тұрып жатқан неміс ұлты өкілдерін толығымен көшіру туралы шешім қабылдайды. Қоныстандыру үшін Новосибирск және Омбы облыстарының, Алтай өлкесінің, Қазақстанның және басқа да көршілес аудандардың егістік жерлері бөлінді.

1941 жылдың күзінен бастап Қазақстанның партиялық және кеңестік органдары арнайы қоныс аударушыларды қабылдауға қызу дайындалды. Жалпы ел аумағына келіп жатқан ұлт өкілдерін орналастыру қиынға соқты, себебі, соғыстың жүріп жатқан жағдайында

көп мөлшерде баспана табу, оларды азық-түлікпен қамсыздандыру оңай шаруа болмады. Дегенмен, жергілікті билік бұл үшін барлық мүмкіндіктерді іздеді.

Келіп жатқан немістердің еңбекке қабілетті ер адамдарының көпшілігі арнайы қоныс аударушылар еңбек армиясына және құрылыс жұмыстарына көптеп жұмылдырылды, негізінен, қорғаныс маңызы бар объектілерге арналған бағандар салуға ат салысты. Арнайы қоныс аударылғандардың негізгі бөлігі колхоздар мен совхоздарға жіберілді.

1941 жылдың 25 қазанына қарай Қазақстанда Еділ аумағынан 467 мың немісті қабылдау жоспарланған болатын. Іс жүзінде республикаға 420 мың адам келді [3, 196 б.]. Жергілікті тұрғындар депортацияға ұшыраған немістерді түсіністікпен қарсы алды. Ауылдар мен елді-мекендерде неміс халқы өзінің еңбекқорлығымен өндіріс процесіне қатысты. Соғыстың барлық кезеңінде Қазақстан үздіксіз еңбек армиясын толықтырып отырды. Әскери комиссариаттар арқылы шақырылды. Республика оған 700 мыңға жуық адамды орналастырды. Казвоенкоматтың жұмылдырылғандардың саны туралы жыл сайынғы есептерінде немістер де көрсетілген.

Бұл жұмыс батальондары қару-жарақ, оқ-дәрілер, түрлі-түсті және Қара металдар өндіретін кәсіпорындарға, көмір мен мұнай өндіруге, теміржол құрылысына жіберілді. Олар республика ішінде де, одан тыс жерлерде де қолданылды. Мысалы, соғыс кезінде Ақтөбе еңбекпен түзеу лагерінде тұтқындалмаған немістерден тұратын құрылыс батальоны құрылды. Олар лагерьде түрлі құрылыс жұмыстарын жүргізді.

Соғыс аяқталғаннан кейін, 1945-1946 жылдары Қазақстанда шамамен 530 мың неміс өмір сүрді, ал РСФСР-де, негізінен Сібір мен Алтайда олар 650 мың, ал Қырғызстан мен Тәжікстанда шамамен 70 мың болды. Немістердің Қазақстанда тұратын жерлері негізінен Қарағанды, Қостанай, Целиноград, Павлодар, Семей, Көкшетау, Жамбыл облыстары болды [4]. Ресейлік немістерді ұзақ уақыт бойы бұрынғы тұрғылықты жерлеріне қайтару туралы мәселе көтерілген жоқ, осылайша, күштеп депортацияға ұшыраған неміс халқы қоныс тепкен мекендерде мәңгі қалуға мәжбүр болды.

1979 жылғы статистикалық деректер бойынша Қазақстанда 900 мың неміс өмір сүрген, бұл Кеңес Одағының басқа республикаларына қарағанда едәуір көп (РСФСР-де -791 мың, Қырғызстанда – 101 мың, Өзбекстанда – 40 мың, Тәжікстанда-39 мың). 1989 жылғы халық санағы бойынша Қазақстандағы немістердің саны 957 мың адамды құрады, осылайша олар халық саны бойынша қазақтар мен орыстардан кейінгі үшінші орынды иеленді. Соңғы жылдары Қазақстандағы неміс халқының саны олардың Германияға кетуі салдарынан үнемі азайып келеді. Мәселен, 1994 жылы олардың 615 мыңы қалды. Ал 1995 жылғы 1 қаңтардағы деректер бойынша Қазақстанда 525,5 мың неміс өмір сүрген, бұл республика халқының 3,2%-ын құрады. Осылайша, немістер халық саны бойынша қазақтардан, орыстардан және украиндардан кейін төртінші орында болды [2].

1991 жылы Қазақстанның егемендігі жарияланып, жаңа көші-қон заңнамасы қабылданғаннан кейін елдегі немістер саны әсіресе тез қысқарды. 1999 жылғы халық санағы 353 мың немісті (халықтың 2,4%) тіркеді. 2009 жылғы халық санағының деректері бойынша Қазақстан Республикасында барлығы 178,2 мың неміс (халықтың 1,1%) қалған. Соңғы 2015 жылғы халық санағы бойынша Қазақстанда қазіргі кезде 181 958 неміс ұлтының өкілдері бейбіт өмір кешуде.

1992 жылы 29 қазанда Алматыда Қазақстан немістерінің 1-ші съезі өтті, онда Қазақстан немістерінің аймақтық қоғамдық бірлестіктерін біріктіретін "Возрождение" республикалық қоғамдық ұйымы құрылады. Темір қоршаудың құлауы және Германияның бірігуі Қазақстан немістерінің тарихи отанына қайтуды жеделдеткен тарихи оқиға еді. Бір ғана 1992 жылдың өзінде Қазақстаннан 80 мың неміс қоныс аударды. 1993 жылы бұл көрсеткіш 100 мың адамды құраса, 1994 жылы Германияға 120 мың неміс қоныс аударды. 1997 жылдан бастап қана көші-қон ағыны бәсеңдей түседі [4]. Десек те, Қазақстанның тәуелсіздік алған сәті мен бүгінгі статистика мәліметтерін салыстыратын болсақ, Қазақстандағы немістердің саны 5 есеге қысқарған.

1992 жылдың 11 ақпанында Қазақстан Республикасы және Германия Федеративті Республикасы арасында дипломатиялық қатынастар орнатылды.

Германия Федеративті Республикасының әрбір канцлері Қазақстанға деген ерекше назарын білдіріп отырған. Оның бірден бір себебі – Қазақстан аумағында тұрып жатқан ауқымды неміс диаспорасы. Дегенмен, еліміз тәуелсіздігін алған сәттен бастап республика аумағынан 900 мыңнан астам этникалық немістер Германияға тұрақты тұруға көшір кеткен. Сол кезеңдерде бұл үрдіс екі елдің де басшылығын алаңдатқан, нәтижесінде бұл көші-қонның басты факторы туыстық және экономикалық сипатта болғандығы айқындалды.

Әрине, бұл Қазақстан үшін теріс сипаттағы құбылыс, өйткені біз көпұлтты мемлекет ретінде қазақстандық мәдениеттің бір бөлігін және экономикалық белсенді азаматтарымызды жоғалтып алуымызға әкеп соқтыруы мүмкін.

Бүгінгі күндері Қазақстанда 180 мыңға жуық тұрып жатқан немістердің мүдделерін "Возрождение" қазақстандық немістер бірлестігі" қоғамдық қоры және Қазақстан халқы Ассамблеясының қолдауымен өңірлік ұйымдар білдіреді.

Қазіргі таңда Германия Қазақстанның жетекші экономикалық серіктестерінің қатарына кіреді. Инвестициялардың 90%-ға жуығы экономиканың шикізаттық емес секторына жұмсалыады, 450-ге жуық неміс кәсіпорындары жұмыс істейді. Ынтымақтастық өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, көлік, байланыс, ауыл шаруашылығы, логистика сияқты салаларда жүзеге асырылады. Бұл процестерде республиканың немістері, Германияда тұратын отандастарымыз да маңызды рөл атқарады.

Тұрақты түрде Қазақстан-Герман үкіметаралық комиссиясының отырыстары ұйымдастырылуда, бұл жиындарға басты түрткі болатын жәйт – Қазақстан мен Германияның ҚР-дағы этникалық немістердің ұлттық және мәдени бірегейлігін сақтау және одан әрі дамыту бойынша бірлескен іс-шаралар. Аталмыш іс-шараларды іске асыруда үкіметтік ұйымдардан бөлек, «Возрождение» қазақстандық неміс бірлестігі» қоғамдық қоры, Қазақстандық неміс жастары одағы, Қазақстан-неміс университеті, Қазақстандағы Гете институты, Қазақстан-неміс орталығы, «DAZ» бұқаралық-ақпараттық құралы, «GIZ» Халықаралық ынтымақтастық жөніндегі Германдық қоғамы, қазақстандық-германдық іскерлік Кеңесі белсенді ат салысуда.

2019 жылғы желтоқсанда мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаев өзінің Германия Федеративті Республикасына жасаған ресми сапары барысында елордамыз Нұр-сұлтан қаласында Қазақстан-неміс орталығын құру туралы келісімге қол қойды. Сол күні Президент Берлин қаласында жетекші неміс компанияларының өкілдері үшін ұйымдастырылған іскерлік кешкі аста Қазақстанның экономикалық және инвестициялық әлеуеті туралы айтты. Мемлекет басшысы Қазақстанның Еуропалық Одақтағы еліміздің негізгі сауда-экономикалық серіктесі болып табылатын Германиямен ынтымақтастыққа жаңа серпін беруге және неміс кәсіпкерлеріне ерекше жағдай жасауға дайын екендігін атап өтті. Іс-шараға 20-дан астам неміс компанияларының басшылары қатысты, олардың ішінде WILO, CLAAS Group", "SMS Holding GmbH, Schaeffler AG, Airbus Defence and Space", "Linde AG, Mangold Consulting GmbH, Herrenknecht AG, Knorr-Bremse AG, Euler Hermes, Siemens Healthineers, John Deere, Deutsche Bank AG, Tönnies Holding, BAUER COMP Holding және басқалары[5].

Бұдан бөлек, екі ел арасындағы қарым-қатынас бағытында басты назарға ие мәселелер - Германиядағы серіктес ұйымдармен өзара әрекеттесу мен қазақстандық оқу орындарында неміс тілін дамыту, аграрлық саясат, экономика, қосарлы білім беру және ауылдық жерлерде цифрландыру негіздерін дамыту болып отыр. Қазақстандағы неміс диаспорасы және Германиядағы 900 мыңнан астам бұрынғы отандастар екі ел арасындағы «жанды көпірді» құрайды және Қазақстан-Германия қарым-қатынастарының перспективалы дамуының кепілі болып қала береді. Германия үкіметі Қазақстандағы неміс диаспорасына мәдени-гуманитарлық жобалар арқылы, атап айтқанда, неміс тілін дамыту және танымал ету арқылы мақсатты қолдау көрсетуде. Бұл мақсатқа Германияның қаржылық көмегі 2,15 миллион еуроға дейін жеткені жасырын емес. Сонымен бірге, ынтымақтастықтың экономикалық аспектісі шеңберінде

неміс диаспорасы өкілдерінің қатысуымен шағын және орта бизнеске (ШОБ) жан-жақты қолдау көрсетілу көзделіп отыр.

Қазіргі таңда Қазақстан 45 мемлекет, соның ішінде Германияның азаматтары үшін виза тәртібін біржақты алып тастады. Бұл қоныс аударушылардың Қазақстандағы жақындары мен туған-туыстарына жиі келіп тұруына мүмкіндік беріп, сондай-ақ Қазақстан мен Германия арасындағы қарым-қатынасқа жағымды серпін беруде [6]. Екі елдің үкімет арасында орын алатын жиындар барысында қазақстандық тарап Қазақстан азаматтарына виза беру тәртібін жеңілдету мәселесін қарастыруды ұсынған. Бұл қалыптастырып жатқан «ынтымақтастық көпірін» нығайтуға және өзара әрекеттестікке жаңа серпін береді.

173 мектептерде 11 мыңнан астам оқушылар неміс тілін шет тілі ретінде оқиды. Қазақстан немістерінің ұлттық бірегейлігін сақтаудың негізгі мәселелерінің бірі неміс тілінің дамуы екендігін ескерген үкімет те қолдау жан-жақты көмек көрсетуде.

3-4 Нәтижелер мен талқылау

Бүгінде Германия Федеративтік Республикасымен қарым-қатынастар Қазақстанның сыртқы саяси басымдықтары қатарында. Бұл бағыт саяси-экономикалық тұрғыдан алғанда еліміз үшін өте маңызды. Қазіргі көші-қон процестерін зерттеу жоғары білікті мамандардың елден кетуі, яғни эмиграциясы сынды өзекті мәселені де қозғайды. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев елдің ішкі және сыртқы саясатындағы диаспоралардың интеграциялық рөлін бірнеше рет атап өтті. Мысалы, «Тарих толқынында» атты еңбегінде ол: «Қазақстан диаспоралары өздерінің «этноматерикалық мәдениеттерінің» бір бөлігі ғана емес, сонымен бірге, ең бастысы, Қазақстан мәдениетінің толық өкілдері болып табылады. Олар біздің басқа мемлекеттердің ұлттық-мәдени жүйелерімен өзара байланысымыздың арналары мен тетіктері секілді» деген болатын [2].

Жоғарыда баяндалғанды ескере отырып, келесідей тұжырымдар жасауға болады. Біріншіден, кез келген мемлекеттің аумағында қандай да бір этникалық диаспораның тұрақты тұруы екі елдің арасындағы қарым-қатынасына тікелей әсер етеді. Неміс диаспорасы жағдайында бұл ұлттың Қазақстан мен Германия арасындағы байланысқа ықпалы сипатталды.

Екіншіден, Қазақстан тәуелсіздігін алған сәттен бастапел аумағындағы немістер санының 5 есе азаюы екі мемлекеттің арасындағы қарым-қатынас деңгейіне қатты әсер еткен жоқ. Десек те, елімізден Германияға қоныс аударған неміс ұлты өкілдерінің Еуропа аумағында қазақстандық болмыс пен мәдениетті таныстыруға септігін тигізіп қоймай, сонымен қатар, Қазақстанға Германияның тікелей қаржы инвестицияларын тартуға ықпалдасты.

Үшіншіден, «Возрождение» қазақстандық неміс бірлестігі» қоғамдық қорының мүмкіндіктері арқылы Қазақстандағы неміс ұлты өкілдері ғана емес, сондай-ақ өзге де Қазақстан азаматтарына Германияның жетекші жоғарғы білім орындарында білім алуға және тәжірибе алмасуға қолайлы жағдайлар көзделген. Бұл өз кезегінде қазақстандық жастарға халықаралық деңгейдегі жоғары сапалы білім алуға мүмкіндікті тудырады.

5 Қорытынды

Осымен, Қазақстан Республикасы аумағында тұрақты тұрып жатқан этникалық немістердің елімізде қалыптасу тарихының ерекшеліктерін атап өттік, сонымен қатар, бүгінгі таңда бұл ұлт өкілдерінің политэтникалық қоғамымыздың және мультимәдени ортамыздың бір ажырамас бөлшегіне айналғаныайдан анық. Көпұлтты мемлекет болып табылатын Қазақстан үшін ішкі саяси тұрақтылық пен ұлттық қауіпсіздікті сақтаудың маңызды шарты ұлтаралық келісім болып табылатынын естен шығармағанымыз жөн.

Әдебиеттер тізімі

1. «Қазақстан-2050» Стратегиясы. https://www.akorda.kz/kz/official_documents/strategies_and_programs. Дата обращения – 02.10.2022.
2. Қазақстандағы неміс диаспорасының тарихы. https://qazaqstantarih.kz/kz/content/kazakstan_put/page/?section=54&article=586. Дата обращения – 02.10.2022 г.

3. Депортированные в Казахстан народы: время и судьбы. Алматы: «Арыс» – «Қазақстан», 1998. – 428 с.

4. Электронное самоуправление этнических немцев. История. <http://old.wiedergeburt.kz/index.php/germansofkazakhstan/history/288-история>. Дата обращения – 02.10.2022.

5. Мы готовы предоставить особые условия для немецких бизнесменов – Токаев. <https://businessmir.kz/2019/12/06/my-gotovy-predostavit-osoby-usloviya-dlya-nemetskih-biznesmenov-tokaev/>. Дата обращения – 02.10.2022.

6. Қазақстан-Германия ынтымақтастығы этникалық немістерді қолдау арқылы нығая түсуде. <https://egemen.kz/article/200522-qazaqstan-germaniya-yntymaqstasyghy-etnikalyq-nemisterdi-qoldau-arquly-nyghaya-t>. Дата обращения – 02.10.2022.

Материал редакцияға түсті: 28.10.2022

ТУЛЕБАЕВ, Б.А.

ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НЕМЕЦКОЙ ДИАСПОРЫ В КАЗАХСТАНЕ

Для полиэтнического Казахстана эффективная межнациональная политика является важным инструментом поддержки социально-политической, экономической целостности и общественного согласия. Диаспора, поселившаяся в определенной стране, по мере своего развития становится субъектом политико-экономических процессов в этом обществе и выполняет функцию связывания народов в системе межнациональных и международных отношений. Немецкая диаспора, как одна из 140 этносов, дружно проживающих на территории страны, также вносит большой вклад в эту деятельность.

Ключевые слова: *многонациональный Казахстан, немецкая диаспора, межнациональное согласие, межнациональная политика, этнос, депортация, двусторонние отношения.*

TULEBAYEV, B.A.

THE HISTORY AND THE CURRENT SITUATION OF GERMAN DIASPORA IN KAZAKHSTAN

For multiethnic Kazakhstan, an effective interethnic policy is an important tool for supporting socio-political, economic integrity and social harmony. A diaspora settled in a certain country, as it develops, becomes a subject of political and economic processes in this society and performs the function of linking peoples in the system of interethnic and international relations. The German diaspora, as one the 140 ethnic groups living together in the country, also makes a great contribution to this activity.

Key words: *multinational Kazakhstan, German diaspora, interethnic harmony, interethnic politics, ethnic group, deportation, bilateral relations.*

ӘӨЖ 372.8

Тургаева, Б.А.

А.Байтұрсынов атындағы

Қостанай өңірлік университетінің

II курс магистранты

Қостанай, Қазақстан

ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ ПӘНІ САБАҚТАРЫНДА САРАЛАП ОҚЫТУ СТРАТЕГИЯЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ

Түйін

Бұл мақалада саралап оқыту стратегиялары туралы және оған анықтама берілген. Педагогика ғылымдарының түсініктемесі көрсетіліп, оған талдау жасалған. Оқу үдерісінде мұғалімнің кәсіби міндеті, мұғалімнен үлкен өнерді талап етуі көрсетілген. Мұғалім әрбір оқушыға жеке көзқараспен қарау, білім алушылардың даярлық деңгейін, сондай-ақ әлеуетті мүмкіндіктерін де есепке алуды көздеу керектігі айтылған. Саралап оқыту стра-